

KULTURA JE VEZ NAŠEGA NARODA Borut Pogačnik

Voditelj oddaje Borut Pogačnik in dr. Asta Vrečko, ministrica za kulturo

Foto: Grega Javornik

Ob **Prešernovem dnevu - slovenskem kulturnem prazniku, 8. februarju**, se spomnimo, ne samo kulture kot take, ampak tudi na naše nekdanje in sedanje literarne in kulturne ustvarjalce. Izjemnega pomena pa je tudi kot **vez med matično domovino in zamejci**, kar je še posebno poudarila ministrica za kulturo dr. Asta Vrečko v oddaji **Odperta dlan, 4. februarja 2026**.

Govorila je o številnih aspektih kulture in umetnosti pri nas in v zamejstvu. Menila je, da se premalo zavedamo pomena kulture, kar je velikokrat osredotočeno samo na ta dan.

V oddaji smo se še posebej dotaknili dveh letošnjih obletnic, in sicer: **stoletnice smrti Zofke Kveder in Srečka Kosovela**. O obeh smo že pisali v zadnjih dveh številkah Sporočevalca, kar je pomemben prispevek tudi našega združenja pri **razmisleku o pomembnosti nosilcev slovenske kulture v prejšnjem stoletju**, ki pa so že predvideli smeri razvoja naše kulture in emancipacije tudi vnaprej.

V oddaji **Odperta dlan**, smo lani gostili tudi pomembnega **striparja Zorana Smiljanića** ter dvajset let nazaj **Mikija Mustra**. Tudi o tem je tekla beseda v oddaji, ki se je dotikala tudi **učenja Zdravljice že v vrtcih**.

V oddaji prav tako nismo mogli mimo lanske **Evropske prestolnice kulture 2025 Nova Gorica - Gorica**, kjer je bil še posebej izrazit pomen sodelovanja med dvema obmejnima mestoma ter med dvema državama, kot sta Slovenija in Italija. Kultura nasploh bi morala biti **gradnik miru in sodelovanja med ljudmi in skupnostmi**. V tej smeri so šle tudi zaključne besede ministričinega nastopa v oddaji **Odperta dlan**.

Zanimivi oddaji lahko prisluhnete v arhivu Radia Zeleni val: <https://soundcloud.com/radiozelenival/odprta-dlan-ministrica-za-kulturo-dr-asta-vrecko-presernov-dan>

DIGITALNA DOSTOPNOST KOT TEMELJ VKLJUČUJOČE PRIHODNOSTI

Mateja Zorati

V Gorici izvedena prva konferenca projekta DigARegion

Foto: Mestna občina Nova Gorica

Kulturni center Lojze Bratuž v Gorici (I) je v torek, **3. februarja**, gostil **prvo javno konferenco čezmejnega projekta DigARegion**. Dogodek je bil namenjen osvetlitvi pomena digitalne dostopnosti in predstavitvi prizadevanj projektnih partnerjev za **zmanjševanje digitalne vrzeli na čezmejnem območju med Italijo in Slovenijo**. Osrednja misel srečanja je bila, da digitalizacija ne sme postati ovira, temveč orodje za vključevanje vseh družbenih skupin.

Predstavniki projektnih partnerjev so v uvodnih nagovorih poudarili, da dostopnost v sodobni družbi **ne pomeni zgolj odstranjevanja arhitekturnih ovir v fizičnem prostoru**. Ključni izziv ostaja zagotavljanje enakovrednega dostopa do informacij, storitev in digitalnih vsebin za vse uporabnike, ne glede na njihovo starost, digitalno pismenost ali morebitne oviranosti. **Projekt DigARegion** tako predstavlja pomembno priložnost za nadgradnjo obstoječih aktivnosti in vzpostavitev novih standardov dostopnosti v regiji.

Osrednji del konference sta zaznamovala strokovna prispevka **Igorja Miljavca**, predsednika **Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Nova Gorica**, ter **Tilna Škrabe** iz **Zavoda za digitalno dostopnost A11Y.si**. Igor Miljavec je izpostavil Strateški načrt dostopnosti **Mestne občine Nova Gorica** kot zgleden primer celostnega pristopa, ki **povezuje fizično in digitalno dostopnost**. Ob tem je poudaril, da so sistemsko ozaveščanje, izobraževanje in tesno sodelovanje vseh deležnikov edini način za zagotavljanje enakih možnosti vsem državljanom. Tilen Škraba je udeležencem približal konkretne izzive, s katerimi se **osebe z oviranostmi** srečujejo ob obisku spletnih strani in uporabi digitalnih storitev. Skozi analize konkretnih primerov je predstavil, kako lahko premišljeno načrtovanje spletnih vsebin bistveno izboljša uporabniško izkušnjo, hkrati pa opozoril na najpogostejše napake, ki določenim skupinam onemogočajo dostop do ključnih informacij.

Glavno poslanstvo projekta DigARegion je **opolnomočenje institucij pri uvajanju standardov digitalne dostopnosti**. To bodo dosegli preko štirih ključnih stebrov: priprave strokovnih smernic za zmanjševanje digitalnih vrzeli, izvajanja specializiranih usposabljanj za krepitev kompetenc zaposlenih, vzpostavitev stalne podporne točke ter razvoja namenskega spletnega portala. **Podporna točka**, ki nudi odgovore na vprašanja glede dostopnosti spletnih strani, že deluje in je na voljo preko elektronskega naslova: info@dostopnovsem.org. V kratkem bodo znani tudi datumi usposabljanj za krepitev kompetenc na področju digitalne dostopnosti za vse, ki pri svojem delu uporabljajo spletne vsebine

Projekt DigARegion, ki ga sofinancira Program Interreg VI-A Italija – Slovenija, s povezovanjem partnerjev in izmenjavo čezmejnega znanja postavlja temelje za prostor, kjer so digitalne storitve in kulturna dediščina resnično dostopne vsem. Več o projektu DigARegion in sodelujočih partnerjih sledi na povezavi: <https://www.ita-slo.eu/it/digaregion>

ISKATI TISTO, KAR NAS POVEZUJE

Mateja Kovačič Šubic

Sveta maša za skupnost gluhoslepih

Foto: Združenje DLAN

Novo leto 2026 smo začeli z **rednimi mesečnimi obiski patra Bogdana Knavsa**, ki je za **skupnost gluhoslepih** daroval **sveto mašo**. V svojem nagovoru je poudaril, da je v medčloveških odnosih ključno iskati tisto, kar nas povezuje, in ne tistega, kar nas ločuje. Le na ta način lahko gradimo bližino, razumevanje in sočutje. Opozoril je tudi, da je iskanje razlik sicer globoko zasidrano v človeški naravi, a pogosto vodi v prepire, oddaljenost in izgubo človečnosti.

Ob tej priložnosti se nam je pridružila **nova prostovoljka**, ki je **skupnost gluhoslepih** doživela kot poseben prostor sočutja ter zavestnega in čuječega vstopanja v odnos z drugimi. Ob tem je spoznala, da tako kot je Bog prihajal k bolnim in ne k zdravim, tudi sama prihaja v skupnost, ki zdravi človekovo notranjost. Po njenem mnenju je **družba pozabila videti in slišati** tisto, kar je zares bistveno za srečno in globoko doživeto življenje. Novo leto pa je priložnost za vse nas, da se k temu znova in zavestno vračamo.

SVET KAVERLJAGA IN PROJEKTA ILUSTRIRANJE NEVIDNEGA ZA SLEPE

Igor Miljavec

Pogovor s študenti, ki so bili vključeni v projek...

Na robu teme je svetloba • 09. feb. 2026

00:00

Foto: zajem zaslona podcasters.spotify.com

Ponovno vas vabimo v **svet kaverljaga in projekta Ilustriranje nevidnega**. Gostje tokratnega podkasta so študentje, ki so bili vključeni v projekt **Akademije za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani**. **Leon Rojk Štupar**, **Ana Turičnik** in **Zoja Čepin** pravijo, da lahko preko zavedanja posebnosti posameznika družbo celostno prilagajamo, da ti posamezniki dosežejo svoj najvišji potencial, pa tudi, da imamo vsi svoje omejitve, ki so zgolj drugačne med seboj. Ne smemo se zadovoljiti z minimumom, tudi poudarjajo.

Podcast lahko poslušate preko linka: <https://podcasters.spotify.com/pod/show/mdss-nova-gorica>

POBARVANKE ZA BOLJŠE POČUTJE

Katarina Lukešević

Druženje z uporabniki programa Veriga

Foto: M.V., B.P. – ZIFS 2026

Možnost **ustvarjanja** je ena od aktivnosti programa **Veriga psihosocialne oskrbe in druženja**. Včasih so bile **pobarvanke** namenjene samo otrokom, danes pa po njih posegajo tudi odrasli, saj so **odlično orodje za odpravo stresa** in pomagajo pri **ohranjanju kognitivnih sposobnosti**. Izvajalka Marija in uporabnica programa (na levi sliki) v **Grosupljem** sta se družili ob barvanju pobarvank. Na obisku pri dolgoletnem uporabniku Dinu (na desni sliki), pa je bil izvajalec Boštjan. Družila sta se ob **gledanju zimskih olimpijskih iger**, ki trenutno potekajo v Italiji.

PRISLUHNIMO TIŠINI: BOGOMIL STARC, GLUHI VINSKI MOJSTER

Vlasta Tifengraber

Zgled uspeha in vztrajnosti v skupnosti gluhih

Foto: Prisluhnimo tišini

V ponovitvi oddaje **Prisluhnimo tišini** bomo spoznali **Bogomila Starca**, priznanega in uspešnega **gluhega vinarja**. V kraški vasici Tomaj, na družinski domačiji Starc, se že od otroštva posveča vinogradništvu in vinarstvu. Ljubezen do trte in vina ga je z leti izoblikovala v enega vidnejših slovenskih vinogradnikov. Na sejmu AGRA 2025 je za vini Vitovska grganja in Emanuela prejel zlato in srebrno medaljo. Njegova zgodba je pomemben zgled uspeha in vztrajnosti tudi v **skupnosti gluhih**. Več o njegovih začetkih in tem, kako se njegova pot nadaljuje še danes, pa v oddaji **Prisluhnimo tišini**.

Oddaja **Prisluhnimo tišini** bo na **sporedu v sredo, 18. februarja 2026, ob 14.40 uri na TV SLO 1**.

GLUHI PROTESTIRAJO

Boris Horvat Tihi

V Sloveniji Matjaž Petek, na Hrvaškem pa Matija Perić

Foto: Boris Horvat Tihi

Objave člankov o lažnem in zavajajočem reklamiranju slušnih pripomočkov povzročajo zanimiv in pomenljiv razplet dogodkov. Namesto razumevajočega odziva oglaševalcev in vseh ostalih sodelujočih pri tem **spornem reklamiranju**, so se zavili v molk, aroganco in ignoranco vseh naših dopisov in protestnih pisem, saj še vedno **nismo dobili nobenega odgovora**, nobenega pojasnila, kaj šele vljudnega opravičila.

Kljub jasnim dokazom, da gre za sistematično **globalno prevaro istega oglaševalca**, saj se v tem konkretnem primeru ena in ista oseba, predstavlja z **neustrezno poklicno kvalifikacijo** in **različnim imenom in priimkom**, na Hrvaškem kot **Matija Perić**, v Sloveniji pa kot **Matjaž Petek**, kar je lepo razvidno tudi iz objavljenih fotografij.

In da je absurd še večji, se te **zavajajoče reklame predvajajo na nacionalnem mediju**, celo **pred oddajo Prisluhnimo tišini**, kar je milo rečeno neetično, nestrokovno in nekorektno do našega celotnega delovanja civilne družbe, kjer sistemsko, strokovno in načrtno delujemo, predvsem o **pravilni rehabilitaciji ob izgubi sluha slehernega posameznika**, kar nam nenazadnje narekuje tudi pridobljeni status delovanja v javnem interesu.

Na drugi strani pa doživljamo izjemen odziv uporabnikov iz vse Slovenije na vseh možnih komunikacijskih linijah. Bodisi osebno po elektronski pošti, z osebnimi obiski v društvu ali pa klasičen telefonski klic strokovni službi našega društva. **Zgodbe oškodovanih in razočaranih uporabnikov z izgubo sluha** so res neverjetne, predvsem zaradi nepoznavanja **pripadajočih pravic iz zdravstvene in invalidske zakonodaje**, zato je vsako svetovanje z naše strani še kako dobrodošlo in dobronamerno.

In kar je še najbolj zaskrbljujoče, je pa dejstvo, da so **žrtve škodljivega marketinga** predvsem **starejša populacija**, kjer je tudi **največ oseb z izgubo sluha**, saj ima že vsaka druga oseba resne težave v komunikaciji, zaradi **starostne ali poklicne izgube** sluha. V tem podatku zagotovo tiči razlog oziroma tržna niša za tako agresivno sporno oglaševanje čudežnih zdravil in spornih slušnih pripomočkov.

Žalostno dejstvo je, da so vsi inšpektorati, agencije, razsodišča, inštituti in številne državne institucije, v bistvu povsem nemočne, zaradi **pomanjkljive in zastarele zakonodaje**, saj nimajo nobene pravne podlage za ukrepanje in nam ob vseh uradnih pritožbah vedno znova prijazno priporočajo preventivno osveščanje in ozaveščanje zainteresirane javnosti, v tem primeru konkretno **uporabnike z izgubo sluha**.

Pravna in socialna država, bi z ustrezno zakonodajo, **morala zaščititi ranljive skupine pred marketinškimi prevaranti**, pa jih žal ne. To nehvaležno delo prepušča civilni družbi in razumevajočim medijem, da z osveščanjem in ozaveščanjem ter tudi svetovanjem, **informiramo osebe z izgubo sluha** pred zavajajočim in škodljivim marketingom. Točno to tudi počnemo z iskrenim upanjem, da bo čim manj oškodovanih in razočaranih uporabnikov. **Hvala časopisu Sporočevalec in ostalim medijem**, da nam pri tem pomagajo.

PROTI GLUHOTI POLŽEV VSADEK Borut Pogačnik

Franc Forštner in Urška Jakop (11.2.2026)

Foto: B.P. – ZIFS 2026

Franc Forštner, predsednik **Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje** – Šaleške in Zgornje Savinjske doline in sekretarka društva **Urška Jakop**, sta veliko prispevala k **ozaveščanju javnosti o polževem vsadku** ter vseh drugih oblikah **komunikacije gluhih in naglušnih**, saj je prav Franc Forštner tudi tista oseba v državi, ki zna najbolje svetovati in obrazložiti delovanje ter **uporabo polževega vsadka**.

Sam ga je dobil **šele pri 48. letih**, ko **ni mogel več slišati**. Operacija je trajala štiri ure, zdaj ga pa ima že dvajset let in nima nobenih pripomb glede njegove uporabe. Poslušalce je tudi zanimalo, kako se ta operacijski poseg izvaja. Povedal je, da gre za zunanjo in notranjo enoto. Zadnjo vgradijo pod kožo in nekoliko izdolbejo del kosti lobanje. Baterijske vložke v zunanjem delu pa je potrebno menjavati, ko se izpraznijo.

V društvu imajo tudi že **otroke**, ki so **dobili polžev vsadek**, pri dveh ali več letih, ki so danes **povsem komunikativni** v šoli in v vsakdanjem življenju. Nedavno pa so v ljubljanskem UKC-ju že **izvedli dve operaciji s pomočjo robota**, ki sta bili zelo uspešni. Izvedba teh dveh operacij, je najverjetneje **prihodnost reševanja težav z vsadki**, in tudi z izjemno natančnostjo pritrditve vsadka **na točno določen slušni živec**.

Sekretarka **Urška Jakop** je poslušalce oddaje **Odprta dlan** seznanila tudi s **številnimi posebnimi socialnimi programi**, ki jih izvajajo v društvu, pri čemer je še posebej poudarila, kako pomembno je **ozaveščanje javnosti o gluhih in naglušnih**, saj je zadnjih **v Sloveniji že okoli 70.000**. Njihovi socialni programi **pokrivajo vse potrebe gluhih in naglušnih**, od socialne rehabilitacije do športa in kulture.

Oba gosta oddaje, sta bila mnenja, da bi bilo potrebno imeti takšnih oddaj še več, saj na ta način najbolje seznanjamo javnost o težavah gluhih in naglušnih, ki so večkrat prezrti, saj so to vse oblike nevidne invalidnosti.

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Velenje **zdrružuje tako gluhe, naglušne, gluhoslepe, kot tudi osebe s polževim vsadkom**. Sedež društva je na **Efenkovi cesti 61** v Velenju.

Zanimivi oddaji lahko prisluhnete v arhivu Radia Zeleni val: <https://soundcloud.com/radiozelenival/tracks>

ZGODBA 19/20: LUCIJA – MAMA, ŽENA, ŽENSKA Z GLUHOSLEPOTO. IN ŠE VEČ. Dr. Simona Gerenčer

Lucija Brumec je članica Zdrúženja gluhoslepih Slovenije DLAN. Rodila se je **gluha**, kasneje pa so se pojavile še **težave z vidom in ravnotežjem**. Danes zaznava ovire le ob optimalni svetlobi in največjem kontrastu. Zato ob sebi nujno potrebuje osebo, ki ji pomaga na vsakem koraku. In to osebo je našla v **svojem možu** – partnerju, osebnem asistentu in najboljšem zavezniku.

Do Zdrúženja DLAN jo je pripeljala vera, da **obstaja prostor, kjer bo slišana**, razumljena in sprejeta. Sprva negotova, kasneje vedno bolj pogumna. Danes aktivno sodeluje, daje pobude, ideje, krepí druge. Postala je pomemben del **skupnosti gluhoslepih**, ki pomaga, povezuje in opogumlja.

Lucija je mama dveh odraščajočih otrok. S svojo zgodbo **odpira oči družbi**, razbija predsodke in je glas tistih, ki jih pogosto preslišimo. Včasih pove z nasmeškom: »Bo že.« In to misli iz srca. Z možem rada skupaj nastopita – s plesom, s smehom, z radostjo. Lucija dokazuje, da **gluhoslepota ni konec**. Je le drugačen začetek. Svet potrebuje takšne zgodbe. Takšne ljudi. Hvala, Lucija.

HALO, ZIFS...?

Poberki iz dežurne svetovalne službe

Pokličite nas na 041 381 679, vse dni v tednu med 8.00 in 21.00 uro ali povprašajte na info@zifs.si.

Dežurna svetovalna služba Zdrúženja Invalidov – Foruma Slovenije deluje neprekinjeno vse dni že od 16. marca 2020 naprej in je v tem času pomagala že več kot tisoč ljudem.

Poberek iz dežurne svetovalne službe:

- Pred časom ste nas spraševali, kdaj bo pričela **v polnosti delovati dežurna služba na številki 112**? Pozanimali smo se in vam lahko sporočimo, da so se Vlada, Ministrstvo za obrambo in stavekajoči pogodili, tako da ta služba od prejšnjega tedna naprej deluje v polnosti.

Tudi prej so delovali, vendar mogoče s kakšno manjšo zakasnitvijo, kar smo enkrat tudi sami preverili. Povejmo še to, da je bil dan številke 112 prav sreda, 11. februarja. Ob tem lahko še zapišemo, da ta služba omogoča tudi stike z osebami, ki imajo težave s sluhom ali so povsem gluhe in to na način pošiljanja SMS-a.

- Nedavno nas je klicala mati pubertetnice iz **Prekmurja**, ki je spraševala, kako in če sploh, je mogoče odstraniti tattooje, ker se je hčerka po nesrečni ljubezni premislila in bi tattoo, ki je bil v povezavi z njeno nekdanjo ljubezensko zgodbo rada odstranila. Pozanimali smo se pri strokovnjaku in vam bomo strokovni odgovor lahko posredovali že v naslednji številki.

Je pa res, da je teh primerov čedalje več, saj mnogi brezglavo hitijo v tovrstne poslikave telesa, potem pa pride do sprememb tudi v njihovi osebnosti in se jim zdi tovrsten simbol ali znamenje povsem odveč.

Osebnostno se spominjam tudi številnih sodelavcev in kolegov, ki so v času skupne države, služili vojaški rok in so si ob dnevu prisega v JLA dali vtetovirati tisti datum na roko. Še bolj šaljiva pa je tudi zgodba J. V., ki jo je ravno zadnjič pripovedoval na našem društvu, ko si je še mlad, komaj 19. leten, dal tetovirati prebodeno srce s puščico in ob tem tudi ime Mojca. Potem pa je prišel iz vojske in ugotovil, da ima Mojca več simpatij in da je on morda šele na kakšnem tretjem mestu. Takrat pa teh tetovaž ni bilo mogoče odstraniti, razen da bi mu odrezali večji del kože, kar pa je bilo tudi tvegano, saj ni bilo področja lepote kirurgije oziroma to pri nas še ni bilo razvito.

IZLET IN DELAVNICA DIGITALNI HEROJI V PIRNIČAH

Irena Forštner

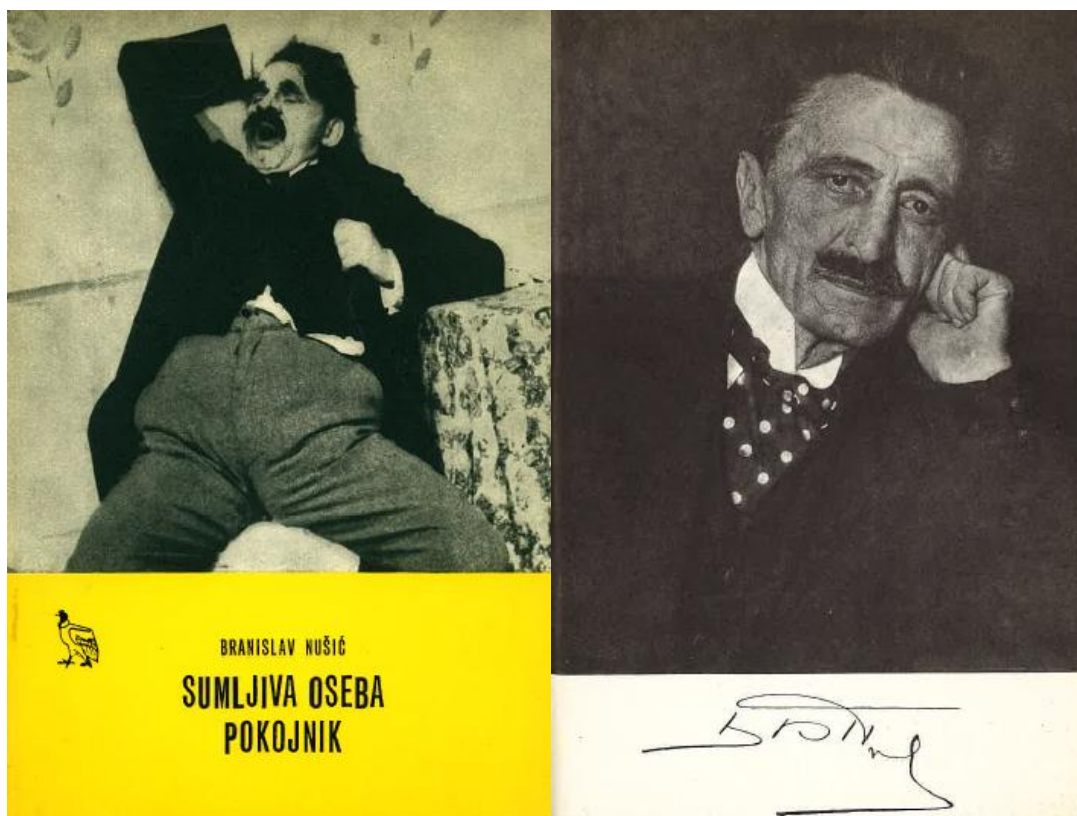
Praktični del delavnice v Pirničah

Foto: arhiv MDGN Velenje

V sredo, 21. januarja 2026, je **Ljudska univerza Velenje** organizirala izlet in delavnico **Digitalni heroji v Pirničah**. Ob prihodu so nas prijazno pogostili s čajem, kavo in rogljički. Sledilo je zanimivo in poučno predavanje o klicu v sili, brisanju piškotkov ter drugih **koristnih digitalnih vsebinah**. Ves čas nam je bilo na voljo več pomočnikov, ki so nam z veliko potrpežljivosti in prijaznosti pomagali pri razumevanju snovi. Po delavnici je sledila še pogostitev z odličnimi prigrizki.

Nato smo se odpravili v Ljubljano, kjer smo obiskali **Muzej bančništva MUZA**. Gospa vodička nam je zelo slikovito in zanimivo predstavila zgodovino bančništva, zato smo muzej zapustili navdušeni in bogatejši za novo znanje. Polni lepih vtisov smo zapustili Ljubljano in se zadovoljni odpravili proti domu.

**KNJIGE VABIJO
POKOJNIK ZA NAŠ ČAS
Borut Pogačnik**

Mladinska knjiga, strani 151, leto 1964

Slika iz knjige

Foto: ZIFS

Mnogo let je že, ko smo z veseljem brali iz knjižnice **Kondor** zgodbe, novele in črtice, ki smo jih seveda morali za domače čtivo. Letos pa je ravno **70. letnica prve številke te uspešne knjižne zbirke**, ki še vedno izhaja pri **Mladinski knjigi Založbi**. Zato ni napak, če zopet vzamemo v roke eno zgodnjih števil (68), ki prinaša dve komediji Branislava Nušića; in to **Sumljivo osebo** ter **Pokojnika**. Pokojnika so tudi zelo uspešno igrali svoj čas v **Mestnem gledališču Ljubljana**.

Komediograf **Branislav Nušić**, je to komedijo napisal **leta 1937**, leto dni pred svojo smrtjo. V svojih komedijah je opisoval povzpetništvo, bahaštvo, korupcijo, komolčarstvo ter pohlep. Čeprav je komedija pisana pred skoraj 90. leti, pa je lahko tudi prikaz tovrstnih moralnih razkrojev v našem okolju, še posebej po krajah družbene lastnine, tajkunstvu, prevaranih množicah in rastočih finančnih špekulacijah. Vse pa na račun preprostih, naivnih in delovnih ljudi.

Ko se ravno te dni soočamo s ponovnim padcem države z vidika koruptivnosti, je Branislav Nušić več kot prerok v »svojem kraju«, ki ga bi bilo potrebno izgnati, **če bi živel tukaj in zdaj**.

Vsebina je dokaj preprosta, čeprav bralec čuti napetost končnega razpleta in ne odloži knjige, dokler Nušić skoraj kriminalistično ne zaključi te zgodbe. Trend dogodkov, slik in pojavov, je povsem dandanašnji: mož odkrije v predalu svoje žene ljubezenska pisma svojega najtesnejšega sodelavca. V istem času pa se pojavi tudi ruski imigrant, ki želi zaradi podobne zadeve s svojo partnerko, narediti samomor. No, nežni Rus zlomljenega srca to res stori, užaloščeni prevaranec, pa odpotuje na tuje, vendar pa ruskemu nesrečnežu, tik pred svojim odhodom, podari svojo boljšo obleko. Ko razpadajočega utopljenca čez nekaj časa najdejo daleč stran od mesta utopitve, menijo, da gre za prevaranega moža, ki se sicer iz tujine ne oglašja. Ko se čez nekaj let, kljub vsemu, »pokojnik« le vrne, ugotovi, da so mu najbližji prijatelji ukradli imetje, celo njegove izume. »Vdova« pa je srečno poročena z ljubimcem. Prihod pokojnika povsem razgali najnižje človeške instinkte... Razplet in konec, pa si boste lahko prebrali sami, saj je mogoče ta Kondorjeva knjižica celo med vašimi, že zdavnaj pozabljenimi knjigami. V kolikor pa ni, se podajte do najbližjega antikvariata.

NA ROGLI USPEŠNO KONČALI 3. ZIMSKI PARALIMPIJSKI TABOR ZA DRUŽINE

Drago Perko

V smučanju so se preizkusili vsi otroci z invalidnostmi

Foto: Jure Gašparič in Nastija Fijolič

Na Rogli se je v nedeljo, **1. februarja**, popoldne sklenil **3. zimski paralimpijski tabor za družine**, ki ga je organizirala **Zveza za šport invalidov Slovenije – Slovenski paralimpijski komite (Zveza ŠIS-SPK)**. Tabora se je udeležilo **20 družin**, kar je največ do sedaj, skupno pa je sodelovalo 60 udeležencev. Med njimi je bilo 28 otrok, od tega **19 otrok in mladih z invalidnostmi**, starih med **6 in 25 let**.

Zimski paralimpijski tabor za družine na Rogli je bil in ostaja namenjen povezovanju, športnim dejavnostim in izmenjavi izkušenj v spodbudnem ter dostopnem okolju. Tabor se je začel v četrtek, **29. januarja**, ko so si nekateri udeleženci ogledali smučarsko tekmo udeležencev **17. smučarskega kampa**, ki ga je med **27. in 29. januarjem** na Rogli organizirala **Zveza paraplegikov Slovenije**. Za uvod v tabor so se vsi zbrali v **Snežni dvorani**, kjer sta jih pozdravila **Majda Vesel Kočar**, vodja tabora, ter **Damijan Lazar**, predsednik Zveze ŠIS-SPK. Predstavila se je tudi ekipa, ki je do nedelje skrbela za mlade udeležence.

Udeleženci so se že v četrtek seznanili z **biskiji in monoskiji**, pripomočki, ki omogočajo varno in dostopno smučanje. Navdihujoč uvod v zimsko dogajanje je pripravil **Gal Jakič**, nekdanji paralimpijec, ki je z udeleženci delil svojo življenjsko zgodbo in izkušnje. Sledilo je učenje plesne koreografije na himno parašportnikov Ta tempo, ki nas jo je v sodelovanju z **Zalo Hobljaj** in **Nastijo Fijolič** naučil **Klemen Pirman**.

V smučanju so se preizkusili vsi otroci z invalidnostmi ter tudi večina njihovih bratov in sester. Smučanje je potekalo v **dveh večjih skupinah – hodečih in sedečih smučarjev**. Sedeči smučarji so se glede na vrsto invalidnosti vozili z **biskiji ali monoskiji**. Za varnost in kakovostno izvedbo je skrbelo **13 vaditeljev in spremljevalcev**, sedečim smučarjem pa so se vsak dan pridružili tudi Lekovi **prostovoljci**. Za organizacijo in strokovno vodenje smučarskih aktivnosti sta skrbela **dr. Nika Šuc**, inštruktorica paraalpskega smučanja, vodja ekipe sedečih smučarjev, ter **Žiga Kobaševič**, vodja ekipe hodečih smučarjev. Nedeljsko dopoldne je bilo znova namenjeno smučanju in zaključnim igram, ki so jih zaradi nizkih temperatur nekoliko prej zaključili. Tudi zadnji dan so pri aktivnostih pomagali Lekovi prostovoljci, v zaključnem delu pa so se otroci razveselili tudi **dveh psov iz društva Tačke pomagačke**. Udeleženci so se razšli polni vtisov in z obljubo, da se znova srečajo poleti v Laškem.

Zveza ŠIS-SPK bo **poleti v Laškem** organizirala tudi **poletni paralimpijski tabor za družine**.

VSE O SOCIALNOVARSTVENIH PROGRAMIH

Borut Pogačnik

Dr. Simona Gerenčer

Foto: zajem zaslona Združenje DLAN (Youtube)

V nedeljskih oddaji **Sončni žarek** na **Radiu Celje**, **8. februarja 2026**, je bila gostja oddaje **dr. Simona Gerenčer**, sekretarka **Združenja gluhoslepih DLAN**, ki je poslušalce seznani s številnimi socialnovarstvenimi programi združenja, ki jih izvajajo že dvajset let. Poslušalce je tudi zanimala **komunikacija s takšnimi vrstami invalidov**, ki so **obenem slepi in gluhi**. Govorila je tudi o **jeziku gluhoslepih**, ki je danes v **Ustavi Republike Slovenije**, kar pomeni izjemno priznanje tej vrsti jezika. To pa tudi zato, ker je ta jezik živ in se nenehno dopolnjuje z našimi avtohtonimi besedami in pojmi.

Sicer pa je združenje član Evropske in Svetovne asociacije gluhoslepih. Oddaje **Sončni žarek**, ki se predvajajo že več kot 20 let, so izjemnega pomena za širitev vedenja o invalidih in invalidnostih. Tudi Simona Gerenčer je omenila, kako vsako leto naletijo na ljudi v ruralnem in urbanem okolju, ki imajo tovrstno invalidnost. Kakor tudi o drugih številnih invalidnostih, bo tudi ta oddaja pripomogla, da se bodo oglasili znanci, prijatelji in sorodniki takšnih oseb, ki so morda do sedaj zaman iskali pomoč zanje.

FESTIVAL LITERATURE FABULA TUDI V CELJU

Inesa Grobler

Festival literature sveta – Fabula

Foto: Beletrina

Fabula leta 2026 odpira **novo programsko poglavje** z okrepljeno povezavo med **Ljubljano** in **Celjem**, ki ostajata osrednji prizorišči festivala, ter z razširjenim delovanjem v Mariboru in partnerskih mestih po Sloveniji. Fabula se vse

bolj **vzpostavlja kot razvejana kulturna mreža**, ki presega enotno lokacijo in literaturo umešča v različne urbane, institucionalne in javne prostore.

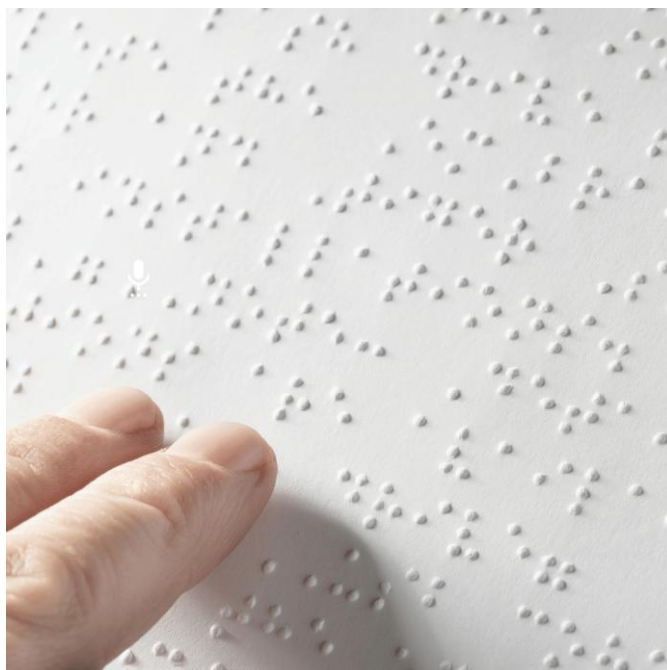
Festival, ki bo potekal **med 25. februarjem in 31. marcem**, bodo predstavili umetniški vodja festivala Fabula **Aljaž Koprivnikar**, direktorica Beletrine **Alma Čaušević Klemenčič**, direktor kulturno-umetniškega programa Cankarjevega doma **Peter Baroš**, župan Mestne občine Celje **Matija Kovač** ter vodja oddelka za družbene dejavnosti Celje **dr. Bojan Cvelfar**.

Festival Fabula 2026 bo potekal pod večplastnim sloganom (so)odgovorni, ki v središče postavlja eno temeljnih vprašanj sodobnosti: **kako sobivati in delovati v svetu krize zaupanja**, razkroja resnice ter vseprisotnega občutka nemoči. **Slogan odpira tudi razmislek o osebni in kolektivni odgovornosti**, o soodgovornosti kulture, literature in javnega govora pri oblikovanju skupnega prostora razumevanja, kritičnosti in solidarnosti.

Vsi osrednji literarni gostje letošnje Fabule bodo nastopili v **Ljubljani in Celju** po predvidenem programu festivala: https://festival-fabula.org/2026/sl/program?mc_cid=7ca538c11e&mc_eid=efd5f4fc7e

BRALNA KULTURA SLEPIH

Nika Pajek

Knjige vabijo

Foto: arhiv ZDSSS

Statistični pogled na bralne navade slepih v decembru

December je čas, ko se dnevi skrajšajo, večeri umirijo in **knjiga pogosto postane prijetna družabnica**. To potrjujejo tudi **podatki o izposojah na platformi Blinda za december 2025**, ki ponujajo zanimiv vpogled v bralne navade naših bralk in bralcev.

Največ zanimanja so tudi tokrat pritegnili **kriminalni romani in trilerji**. Napete zgodbe, polne skrivnosti in preobratov, so **zabeležile kar 206 izposoj** in znova dokazale, da bralci radi posegajo po literaturi, ki drži v napetosti do zadnje strani. Zelo razveseljav je tudi podatek o **visoki branosti mladinskih knjig**, ki so z **170 izposojami** pokazale, da mladi v prazničnem času radi posežejo po branju. **Splošni romani (113 izposoj)** in **ljubezenska literatura (110 izposoj)** ostajajo zvesti spremljevalci tistih, ki v knjigah iščejo tako razmislek kot toplino in sprostitev.

Biografije (97 izposoj) in **zgodovinski romani (81 izposoj)** bralcem ponujajo resnične zgodbe in vpogled v preteklost, medtem ko so **otroške knjige (43 izposoj)** in **erotični romani (44 izposoj)** v decembru ostali nekoliko v ozadju. Statistika ni le suhoparen niz števil, temveč **povabilo k razmisleku in branju**. Morda vas prav ti podatki spodbudijo, da posežete po žanru, ki ga še ne poznate, ali pa znova odkrijete tistega, ki vas vedno znova pritegne. **Knjige so tu – vabijo k raziskovanju, oddihu in novim zgodbam.**

MALO MANJ ZNANA SREDNJEVEŠKA ZGODOVINA

Zoran Radonjić »Žonki«

14. februar – Sveti Valentin

Foto: Katarina Lukešević

Sveti Valentin in ljubezen

Množičen običaj v srednjem veku je bilo romanje h grobovom nekaterih svetnikov oziroma k cerkvam in samostanom, v katerih so bile relikvije (posmrtni ostanki) svetnikov in (ali) osebni predmeti le-teh, ki so jim pripisovali čudežno moč. Ponekod v srednjeveški Evropi je bilo prisotno verovanje v čudežno moč kosti **svetega Valentina**, ki je bolj znan kot **zaščitnik zaljubljenecv**. Voda, v katero so dali domnevne kosti svetega Valentina, naj bi pomagale pri zdravljenju božjasti. Po nekaterih virih sodeč je svet Valentin imel napade te bolezni. Ozdravila naj bi ga vera v ljubezen oziroma ljubezen. Da! Ljubezen ima čarobno moč, pravijo. Ljubiti in biti ljubljen – ali je to najvišji cilj nas smrtnikov ali pa je glavni cilj bogastvo, moč, oblast? Tako so se spraševali in se še sprašujejo mnogi ljudje.

Ius primae Noctis

Latinsko ius ali jus – pravo, pravica; ius primae noctis – **pravica do prve poročne noči**, ki so si jo lastili nekateri evropski fevdalci od neveste svojega podložnika. To je prikazano npr. v filmu **Pogumno srce** z Melom Gibsonom v glavni vlogi.

»Na zdravje!«

Tako imenovana **črna smrt ali kuga** je bila v srednjem veku **najsmrtonosnejša bolezen**. Najhujša kuga je morila sredi 14. stoletja. Predvidevamo, da je bilo takrat v Evropi 80 milijonov prebivalcev. Najverjetneje jih je umrlo 40 milijonov. V Carigradu so bolezen poimenovali kar »veliko umiranje«. Simptomi kuge so bili: kihanje (od tod običaj, da rečemo »Na zdravje!«, če kdo kihne), kožna bledica, glavobol in veliki ognjki (gnojne bule) v dimljah, za ušesi in pod pazduho. **»Železna devica«**

»Železna devica« je bila nekakšna **železna krsta**, narejena v **obliki ženskega telesa**. Žrtev so položili vanjo in počasi zaprli vrata (njihova notranja stran je bila polna bodic, ki so se zabadale v žrtev). V nekem viru iz leta 1515 lahko preberemo, da so nekega ponarejevalca kovancev spravili v »železno devico« in da je v mukah umiral dva dni.

De proprietatibus rerum

Srednji vek naj bi bil mračni vek, kakor so ga poimenovali **renesančni in humanistični misleci**. Toda, v njem ni bilo vse mračno in obsojanja vredno. Zanimivo je, da je v srednjem veku nastala knjiga *De proprietatibus rerum* (**O značilnostih stvari**), ki jo je napisal **frančiškanski menih Bartolomej Angleški** v 13. stoletju. Za hudo duševno vznemirjenje je predpisovala počitek, pomirjenje in terapijo z glasbo! Sodobno, ni kaj.

Pasjeglavci

Do vrnitve **Marca Pola** v Benetke (leta 1295, op. Z. R.) svet ni kaj dosti vedel o Aziji. Izročilo je videlo v njej še vedno **svet pošasti in demonov**. V 12. st. so se kristjani še prepirali, ali je mogoče spreobračati indijske pasjeglavce, in celo v 14. st. so kazali zahodni spisi Indijce s pasjimi glavami. Te izrodke domišljije je zares pregnalo šele odkritje pomorskih poti na vzhod.

V ČASU KURENTOVANJA BO ŽIVAHNO NA PTUJSKIH ULICAH Katarina Lukešević

Izvajalka Slava s kurentoma na poti v Ormož

Foto: A.P. – ZIFS 2026

Na poti v **Ormož** sta izvajalca Anton in Slava srečala **kurente**. Že od leta 1960 poteka največji **slovenski pustni karneval kurentovanje**. Tudi letos bodo kurenti odganjali zimo, hkrati pa privabljali pomlad in to že 66-ič v najstarejšem slovenskem mestu. **Ptuj** bodo preplavili kurenti, izvirne pustne maske in zadišalo bo po krofih.

Sporočevalca izdaja Združenje invalidov – Forum Slovenije, Linhartova 3, p.p. 3534, 1116 Ljubljana

Glavni in odgovorni urednik: Borut S. Pogačnik

Tajnica uredništva: Katarina Lukešević

Telefon: 041/381-679; e-naslov: info@zifs.si

Mednarodna standardna serijska številka: ISSN 2630 – 3639

Z odločbo Ministrstva za kulturo z dne 16.12.2020 je elektronski medij »Sporočevalec« v razvidu medijev pod zaporedno številko 2378.

Uredniški odbor sestavljajo: Borut Sever (FIHO), Luka Pavlin (ZDSSS), Anton Petrič (ZDGNS), Anja Pišlar (Zveza Sožitje), Edvard Rednak (ZMS), Drago Perko (Zveza ŠIS – SPK), Irena Vovk Terčič (Zveza Sonček so.p.), Niko Kostjukovskij (predstavniki bralcev)

Izhajanje revije podpira Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij in Ministrstvo za kulturo.